

потребує розробки єдина практика по роботі з документами для оформлення аграрних розписок; недостатність сертифікованих нотаріусів для реєстрації та роботи з аграрними розписками; не до кінця зрозумілими є питання їх бухгалтерського обліку, застосування форм спеціалізованих документів та реєстрів обліку операцій з аграрними розписками тощо. Звичайно, вони не зможуть швидко вирішити всіх проблем, які тривалий час накопичувалися в аграрній сфері та мають великий потенціал для розвитку.

Список використаних джерел

1. Боярова О.А., Кузик Н.П. Аграрні розписки як форма кредитування сільськогосподарських підприємств: облік та відображення у звітності. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Economica/article/view/8145/7774> (дата звернення 27.08.2019).
2. Про аграрні розписки: Закон України від 06.11.2012р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5479-17> (дата звернення 12.08.2019).
3. Мельник М.І. Перспективи використання аграрних розписок. URL: www.deloitte.com/print/uk_ua/press-ukr/201701/d5944bo (дата звернення 25.08.2019).
4. План заходів з реалізації пілотного проекту з відпрацювання технології введення в обіг аграрних розписок: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України, Міністерства юстиції України від 01.09.2015р. №332/1627/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0332730-15> (дата звернення 12.08.2019р).
5. Про схвалення Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.10.2013р. №806-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/806-2013p> (дата звернення 27.08.2019).

УДК 657.1

Дерій В. А.

Тернопільський національний економічний
університет, д. е. н., професор, професор кафедри
обліку і оподаткування

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ФАХІВЦІВ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ Й АНАЛІЗУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ (1970 – 1980-ТІ РОКИ, УКРАЇНА)

Тема наших тез присвячена науковим дослідженням і навчальному процесові фахівців з бухгалтерського обліку й аналізу в сільському господарстві України протягом 1970-1980-тих років минулого століття з метою порівняння того періоду з сьогоденням і врахування уроків минулого в майбутньому.

Автор цих рядків добре пам'ятає цей період, адже з вересня 1974 року до червня 1977 року навчався у Копичинському технікумі бухгалтерського обліку за спеціальністю «Бухгалтерський облік». Цей технікум за якістю підготовки фахівців був одним з найкращих в Україні.

Найбільше часу у технікумі виділялось на вивчення політичної економії, теорії бухгалтерського обліку, самого бухгалтерського обліку (тобто безпосередньо його методики й організації), аналізу господарської діяльності, контролю і ревізії у сільськогосподарських підприємствах, основ права, фінансів.

З часів технікуму запам'яталось те, що майже усі викладачі спеціальних дисциплін мали великий практичний стаж роботи та постійно підтримували дружні стосунки з бухгалтерами-практиками, тому під час занять наводили багато прикладів з економічної діяльності у сільському господарстві (як правильно оформлювати документи та їх підписувати, архівувати; відстоювати власну думку у складних дискусіях із керівником і працівниками підприємства, державних органів виконавчої влади; вчасно подавати та контролювати форми, обсяги та терміни звітності) і такі приклади були для майбутніх фахівців дуже цінними.

Тоді учні технікуму отримували ґрунтовні знання з теорії бухгалтерського обліку, самого бухгалтерського обліку, аналізу господарської діяльності, теорії статистики, сільськогосподарської статистики, контролю і ревізії тощо; навчались друкувати на друкарській машинці, проводити арифметичні обчислення на дерев'яній рахівниці (жартома цей інструмент бухгалтерії ще називали ДеОеМ), арифмометрі, простих електричних обчислювальних машинах; проходили навчальну практику з виконання наскрізної задачі за журнально-ордерною формою обліку та виробничу практику і писали великий звіт про практику з бухгалтерського обліку й аналізу господарської діяльності у підприємстві тощо.

Для учнів технікуму пріоритетним було фахове бухгалтерське навчання, яке давало належний рівень професіоналізму, тому саме на цьому зосереджувалась основна увага. У технікумі учнів добре навчали як правильно конспектувати лекції та робити помітки на полях конспектів, мовчки читати і запам'ятовувати тексти, писати наукові реферати, статті та замітки до газет, брати участь в культурно-просвітницьких і науково-освітніх заходах.

З жовтня 1977 року до грудня 1981 року я здобував вищу освіту на економічному факультеті Української сільськогосподарської академії (УСГА) за спеціальністю «Бухгалтерський облік у сільському господарстві». За результатами навчання отримав диплом за кваліфікацією «економіст з бухгалтерського обліку в сільському господарстві». Цей диплом нині прирівнюється до диплома спеціаліста з обліку та аудиту (обліку і оподаткування). У витязі до моєї залікової книжки зазначена 41 дисципліна (нині у студентів в 1,5-2 рази більше дисциплін, але вони подрібнені на невеликі за обсягом годин), 7 курсових робіт (написаних вручну), 3 практики (з

первинного обліку; зі складання виробничо-фінансового плану, аналізу господарської діяльності і організації фінансів у сільськогосподарських підприємствах; з бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах), державний іспит з наукового комунізму (зараз студенти здають комплексний іспит зі спеціальних дисциплін, куди входить політекономія, бухгалтерський облік, аудит, економічний аналіз); дипломна робота.

В переліку спеціальних навчальних дисциплін нині для студентів з'явилися нові: «Фінансовий облік I», «Фінансовий облік II», «Управлінський облік», «Податковий облік і звітність», «Теорія контролю», «Інформаційні системи і технології в обліку», «Облік в підприємствах малого бізнесу», «АРМ-бухгалтера», «Облік в зарубіжних країнах», «Судово-економічна експертиза» і т. д.

Під час навчання у сільськогосподарській академії студенти отримували певну майстерність в конспектуванні різних навчальних матеріалів (для сучасного бухгалтера, який змушений постійно працювати з новими нормативно-правовими актами, це вкрай необхідно); глибше знайомилися із статистичними методами дослідження економічних процесів; здійснювали дослідження кореляційно-регресійних зв'язків показників діяльності сільськогосподарських підприємств з використанням рахунково-перфораційних машин; вивчали теорію бухгалтерського обліку, бухгалтерський облік (методика і організація), аналіз господарської діяльності, контроль і ревізію в сільськогосподарських підприємствах; були на виробничих практиках у колгоспах та радгоспах; брали участь в діяльності студентських будівельних загонів; навчалися на військовій кафедрі та проходили вишкіл на базовому полігоні у тощо.

На основі власного прикладу можемо стверджувати, що знання, здобуті у стінах Української сільськогосподарської академії, дуже згодилися мені, як молодому фахівцю з бухгалтерського обліку, на посадах: головного бухгалтера колгоспу (березень-травень 1982 року); асистента кафедри бухгалтерського обліку в сільському господарстві Тернопільського фінансово-економічного інституту (червень 1982 року – січень 1986 року); провідного фахівця групи з організації обліку і звітності в сільськогосподарських підприємствах Тернопільського обласного агропромислового комітету (лютий 1986 року – листопад 1987 року) ; аспіранта Київського інституту народного господарства (нині ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана») (листопад 1987 року – лютий 1990 року)).

Наукові дослідження у згадані вище десятиріччя проводилися планомірно як викладачами, так і студентами. Вони друкували свої наукові праці, переважно, у формі доповідей. Надрукувати наукову статтю у всесоюзних науково-практичних журналах «Бухгалтерский учет» и «Планирование и организация в сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятиях» було, насправді, великою удачею. Щодо монографій з бухгалтерського обліку, то у 1970-1980 роках вони, в основному, виходили у Москві та Ленінграді (нині

Санкт-Петербурзі). Значно рідше у Києві і Мінську. Деколи у Львові та Вільнюсі.

Отже, наукові дослідження та навчальний процес для фахівців з бухгалтерського й аналізу господарської діяльності в сільському господарстві у 1970-1980-тих рр. здійснювалися послідовно та планомірно на базі культивованого тоді діалектичного матеріалізму, що складав ідеологічну основу тодішньої радянської системи в Україні з багатолюдними парадмами, демонстраціями на честь комуністичних свят. Тоді записи студенти проводили вручну на паперових носіях (конспектах, блокнотах, записниках, чистому білому папері форматів А4 або А5 тощо), а технічні засоби обробки облікової інформації були громіздкими і примітивними, що об'єктивно допускало ризик отримання великої кількості помилок. За 40-50 останніх років відбулись величезні зміни у технічному забезпеченні (персональні комп'ютери, принтери, ксерокси, мобільні телефони, всевітня та локальні мережі зв'язку і передавання інформації тощо) наукової діяльності та навчальної роботи, зокрема будь-яку наукову публікацію (за невеликим винятком) можна знайти у вільному доступі та зберегти в електронному архіві або роздрукувати; лекційний матеріал можна не записувати, а прочитати, прослухати або побачити на презентаціях. На політичній карті світу з'явилась Українська держава. Студенти вже більше не вивчають таку дисципліну як «Основи наукового атеїзму» і можуть вільно (за бажанням) відвідувати релігійні служби. Спеціальність бухгалтера із непрестижної тепер стала однією із найпрестижніших в українському суспільстві.

УДК 337.3:657.1:658.1

Дубініна М.В.,

Миколаївський національний аграрний університет,
д.е.н., професор, завкафедри обліку та оподаткування,

Чебан Ю.Ю.,

Миколаївський національний аграрний університет,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,

Галкін В.В.,

Миколаївський національний аграрний університет,
старший викладач кафедри обліку та оподаткування

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З «ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ» У ЗВО

Все життя людини є її розвитком. Глобалізація, зміна технологій, перехід до інформаційного суспільства утвердження пріоритетів сталого розвитку, інші властиві сучасній цивілізації риси зумовлюють розвиток людини як головну мету, ключовий показник і основний важіль сучасного прогресу, ставлять перед